

Pisatelj Ingo Schulze, »srečni gost« iz Nemčije

Če si pisatelj, te večkrat vprašajo za mnenje

Vzhodnonemškega pisatelja Inga Schulzeja, rojenega v Dresdnu (1962), z diplomo klasičnega filologa v Jeni in nekaj let dramaturga v gledališču v Altenburgu, od leta 1993 pa pisatelja s stalnim bivališčem v Berlinu, so angleški literarni presojevalci, ki se ukvarjajo s pojavom novih zvezd na literarnem nebu, razglasili za eno od tistih enaindvajsetih, od katere lahko v 21. stoletju pričakujemo marsikaj.

MIRIAM DREV

Schulze se je na pisateljski vrh povzpел brez zaleta sredi devetdesetih s prvencem kratke proze *33 trenutkov sreče*. Zasnoval ga je med daljšim bivanjem v Sankt Peterburgu in se vsebinsko oprl na ruski vsakdanjik. V naslednji knjigi *Simple Storys* (Preproste štorije) je prenesel pozornost na NDR in se posvetil zagatam ljudi v prvem obdobju po združitvi obeh Nemčij. Po premoru sedmih let in številnih potovanjih po celinah sveta se je k svojim bralcem vrnil z romanom *Neue Leben* (Nova življenja) na skoraj 800 straneh, ki zvečine v obliki pisem ironično vnovič, toda še bolj poglobljeno, razčlenjeno, komentira kontrapunkt Vzhod Zahod. Schulzejev lani objavljeni roman *Adam in Evelyn* vsebuje ironično aluzijo na (izgubljeni) raj (Zahoda). Po njem pripravljajo film in v Dresdnu dramsko različico.

Slovenijo je Ingo Schulze obiskal na začetku februarja ob izidu svoje zbirke *Mobi* (v izvirniku Handy, prevedla Mojca Kranjc, spremna beseda Slavo Šerc, Študentska založba, Ljubljana), podnaslovljene s *13 zgodb v stari maniri*. Zanj je leta 2007 dobil nagrado leipziškega knjižnega sejma. Mobilni telefon je prisoten ali pa odsoten v vseh pripovedih in je simbol za določene način oguljenega sporazumevanja današnjega časa. Pisatelj temu za kontrast postavi staro maniro, obilje vseh sredstev naracije. V petih zgodbah nastopi avtor sam.

Ob predstavitvi knjige je na vprašanje, kako izbira glasovno in jezikovno intonacijo za svojo kratko prozo, odgovoril: »Sam kot avtor nimam lastnega glasu ali sloga, temveč poskušam oboje vedno uglasiti z literarno tematiko. Zame je v tem pogledu vodilno spoznanje Alfreda Döblina: treba je prepustiti snovi, da ti narekuje ustrezní stil. Zgodbe iz *Mobija* so od mene zahtevale, da sem govoril zelo neposredno. V vseh nastopa oseba, ki nekomu nekaj pripoveduje, tako da je videti, kakor da sploh ni zgodbe ali literarnega nanosa, temveč samo ta sprotna naracija. Kadar pišem roman in vključujem večje izseke preteklosti, moram seveda poiskati drugačen glas.«

Bere, da se spozna z življenjem drugih

Ko sem ga vprašala, kako kot svetovni popotnik – zatrdil je, da ga spremeni vsaka pot, četudi kratka, in zaznavno vpliva na njegovo jezikovno dikcijo – doživlja vlogo pisatelja v sodobni družbi, je povedal: »Pisatelj je pisatelj, kakor je zidar pač zidar, toda oba sta državljana neke države, kot državljan pa si poklican izoblikovati neko stališče do dogajanj v svojem okolju. Če si pisatelj, imaš srečo, da te večkrat vprašajo za mnenje – ampak ne, da bi si kot avtor domišljjal, da vem nekaj več, le priložnost imam to izraziti tako s pisanjem kot v časopisnih člankih, radijskih in televizijskih intervjujih. Pisatelj je v primerjavi s pripadniki drugih poklicev svobodnejši, četudi je odvisen od založni-

INGO SCHULZE

ka, kritikov, prodaje, a ima kljub temu več prostosti od, na primer, univerzitetnih profesorjev, uslužbencev na ministrstvu ali celo novinarjev. Menim, da moraš to prostost izkoristiti; politično in tako, da si postavljaš temeljna vprašanja. Danes se na veliko ukvarjajo s problemom konjunktura, morda pa bi morali za spremembo spregovoriti o družbi, kjer ne bi bila v ospredju le nova rast, vedno novi in novi dosežki.«

Na vprašanje o tem, kaj osmišlja in navdihuje njegovo pisanje, je Ingo Schulze, ki je že v letih odrasčanja, pri štirinajstih, drugače od večine svojih vrstnikov, sanjaril, da bo postal pisatelj, dejal, da je zanj pisanje delo, ki se mu posveča z največjim veseljem: »Kratko malo prelepo je, da nekaj ustvariš, naj bo to

zgodba ali roman, nekaj, kar na tem svetu ne bi obstajalo, če tega ne bi ti napisal. Seveda so osrečujoče stvari zunaj literature enako pomembne, toda meni je, bodisi da sam pišem ali pa sem v vlogi bralca, stik s knjigami v užitek. V literaturi gre za to, da v določenih izkušnjah nisi sam. Poleg tega berem, da se seznanim z življenjem, ki ga ne doživljam, vendar prek knjig izvem zanj.«

Bere veliko, na seznamu njegovih vzornikov so Ernest Hemingway, Raymond Carver, Alfred Döblin, pa sodobniki Imre Kertész, Peter Nadas, Italo Svevo... »Seveda tudi Rusi, Poljaki, Francozi. V Nemčiji ogromno prevajamo, v Berlinu, kjer živim, srečuješ pisatelje od vsepovsod. Sploh mi ne bi bilo treba potovati naokrog.«

K nam je Schulze prišel tudi kot udeleženelec Festivala zgodbe Fabula. Navdušen je nad slovensko različico *Mobija*: »Popolnoma zaupam prevajalki, in še nekaj: to je dotlej najlepša izdaja te knjige! Redko pride do takšnega ujemanja med podobo knjige in vsebino.« (Oblikovala je Andreja Brulc).

Kot prodoren opazovalec prostora, ki jih obišče, pravi, da je dobil vtis, da so v naši družbi, če jo primerja z drugimi državami zlasti nekdanjega vzhodnega bloka, nekateri procesi stekli učinkoviteje. »Morda v kratkem času o tem pravzaprav težko presodim, tak je pač moj občutek. Kakor že: biti tu je za me veliko darilo. Pred seboj vidite zelo srečnega gosta iz Nemčije!«

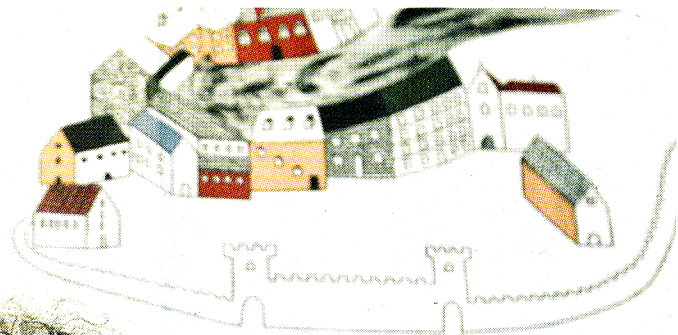

Foto Blaž Samec